

Бөгүн — күш-культура жунун Бүгү-Эвилел Хүну

МАССАЛЫГ БОЛДУРАР СПОРТ ДУГАЙЫНДА СӨС

ССРЭ-нин, РСФСР-нин чаа Конституциялары, Тыва АССР-ниң баштайгы Конституциясы дүгүн алганы Тываның спортчулары өскөнүн камсызлап чүдүртүп турат. «Массалык спортту, күш-культураны болгаш турмузун жогжуу-биле, чуртап турар чегини айы-биле даштарып, таарымчалык аргаларын болгаш хостугу эшкертчү чеп жугууларын өске-даа байдаларын тургузары-биле хандылар» деп бистин республиканың Улус Хуушунун дааматтарынын даштарып эргезин дугайында айткан 35 чүдө болган. Ону амыдыралга боттарлар даш амыдалар турар бис. Спортту материалдык баазаны быжыглар, күш-культурага ажыкчону чаа-баа-биле хаара тудар спортчуларнын мергежин белир даш чамдык кемчелерин алган. Оң түнөнде күш-культура коллективтеринин оң нежигуеринин сайы суучу маргылааларга кирешкенерин көргүзүп бери олар.

Спортту материалдык баазаны быжыглар, күш-культурага ажыкчону чаа-баа-биле хаара тудар спортчуларнын мергежин белир даш чамдык кемчелерин алган. Оң түнөнде күш-культура коллективтеринин оң нежигуеринин сайы суучу маргылааларга кирешкенерин көргүзүп бери олар.

Спортту материалдык баазаны быжыглар, күш-культурага ажыкчону чаа-баа-биле хаара тудар спортчуларнын мергежин белир даш чамдык кемчелерин алган. Оң түнөнде күш-культура коллективтеринин оң нежигуеринин сайы суучу маргылааларга кирешкенерин көргүзүп бери олар.

Спортту материалдык баазаны быжыглар, күш-культурага ажыкчону чаа-баа-биле хаара тудар спортчуларнын мергежин белир даш чамдык кемчелерин алган. Оң түнөнде күш-культура коллективтеринин оң нежигуеринин сайы суучу маргылааларга кирешкенерин көргүзүп бери олар.

Спортту материалдык баазаны быжыглар, күш-культурага ажыкчону чаа-баа-биле хаара тудар спортчуларнын мергежин белир даш чамдык кемчелерин алган. Оң түнөнде күш-культура коллективтеринин оң нежигуеринин сайы суучу маргылааларга кирешкенерин көргүзүп бери олар.

Спортту материалдык баазаны быжыглар, күш-культурага ажыкчону чаа-баа-биле хаара тудар спортчуларнын мергежин белир даш чамдык кемчелерин алган. Оң түнөнде күш-культура коллективтеринин оң нежигуеринин сайы суучу маргылааларга кирешкенерин көргүзүп бери олар.

Байырлал хүнеринде чүү болуру?

● ГТО-нун нормаларын хей хевирлерин дугайында маргылаа бегүн «Хүреш» стадионга 10 шакта эгелээр, даарта уламчылар.

● Тудугулар хүнүне тураскааткан тудугуларын спорт маргылаалары «Хүреш» стадионга бегүн 10 шакта эгелээр.

● «Спартак» биле «Урожай» командаларын баскетболга эш хуузуун ужуражылаа партык спорт шөлүгө эртер. Эгелээр бегүн 12 шакта.

● Тыва хурихе хоорайнч бири чери даш маргылаа бегүн «Хүреш» стадионга 16 шакта эгелээр.

● Август 13-те а дарынын талаан-биле хоорайнч бири чери даш маргылаа партык ча алар чегинге болуру. Эгелээр 14 шакта.

● «Совет Тываның 5 чылы» стадионга «Динамо» — «Торпедо» командаларын футболдустерин маргылааны август 13-те 15 шакта эгелээр. Болдарын маргылаа 16 шакта болуру.

● Хоорайнч культураны болгаш дыштанылганы өскертчү аттыг паратын ССРЭ-те дыштанылга паратын тургускааны тураскааткан байырлал август 13-те 10 шакта эгелээр.

ДЫШТАНЫР ХУН ШТАВЫ.

ЧССР-де Простеева хоорайда пас-тавы каттыгышынын чыры болгаш танчы ансамбли Негорода черан. Антонин Злотский аттыг шандык лауреатары, чехословак артистер Негорода улусту «Садко» деп ыры болгаш танчы ансамблин аалчылары бооп келген. Аалчыларны хоб-дус-биле уткаан болгаш Волхота эрте-бурунгу хоорайнын чараш черлери-биле.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИ ПРОГРАММА	АВГУСТ 12-ДЕ
10.00—«Уе». Информастыг программа.	16.45—«Музыкалыг абонемент». «Операның амжыкчыллары». О. Терешкина. ССРЭ-ниң улустуң артизи Н. И. Петров эртерер.
10.35—«Эртеги гимнастика».	17.30—«Бистин чералы». Сибирь болгаш Иркутск Чөөп чүк дугайында кинопрограмма.
10.55—«Кылым билер хондар».	18.15—А. Газаунов. «Раймонда» деп белеткен улудуң оркестр күеслер.
11.25—«Силерге, ада-недер».	18.30—«Дирин амманнар дилегейле». Н. Н. Дролов эртерер.
11.55—«Ошак-ошак чок шыкчанын».	19.30—Медээлер.
12.25—«Эртеги потта». Музыкалыг программа.	19.45—«Лаш чечек». Мультифильм.
13.00—«Музейлер, дегелге аалдарын дургаар». Сукулдуру Б. Корольдуң, чүрүкчү Н. Истоминин ажыдарынын дегелгеси.	20.10—«Исла Полянада» документалдык фильм.
13.25—«Бегүн — күш-культура хүнү».	20.20—«Синде мт». Лора де Вегааның илдег атыг комедияның бугулар урал-чечен фильминин I, II, 2-ги сериязы.
13.40—«Бистин спортчу туварымствы ада-биле». Таш йезинде келген болгаш Бүгү-Эвилел радиотувуку совет ирлар ансамблинң концерти. Дирижеру болгаш урал чүү дугайында, РСФСР-ниң аалдарыг артизи В. Раисовичен.	22.30—«Уе». Информастыг программа.
14.00—«Ошлар — эки улус». Урал-чечен фильми.	23.00—СРЭ Кубуку даш туңгал олд. «ШАХТЕР» — «ДИНАМО» (Иркутск).
15.00—«Калкымы». Артемиптердегил программаны элти Ю. В. Величина эртерер.	00.30—01.25 — «Дамчылыктар артырылдылар».
15.45—«Спорттоо» тиражы.	«Иры-биле тургалыш».
16.00—«Номчууга болуру». Физология артемиптер доктору, профессор Н. М. Сивкович эртерер.	«Телепорт» тудугулар конфертер. Түпталыда — медээлер.

Саннар, фактылар

● Совет күш-культура шыгышкынның мурунунда бо чылын улуг сорузгалар турду турар: күш-культура улустун санын 59—60 миллион киши чедирер, ГТО-нун комплексиинде 20—21 миллион херек дөдөндү өдөлгөчлөрүн, 17—18 миллион массалык разрядтын спортчуларын, 195—196 муң бири разрядтын база спорт мастерларын кавдыктарын болгаш 8140 спорт мастерларын белегээр.

● ССРЭ-ниң күш-ажыла болгаш оран камгаалдыга белең бол» деп Бүгү-Эвилелдин чаа күш-культура комплексиин бистин чүртүгүсү хулао алганында бөр алды чыл ашкан. Иям-бүрү мергежилдин, наам-харнык ажыл-ишчилерин күш-культурага болгаш спортчуларга олар оларга тузук суучу. «Комсомолецка» ирвалды суучу. нун шылалды даш ГТО чемпионын совет күш-культураның бугулу масалык байырлал болган. 1977 чылда аша 60 миллион киши кирешкен.

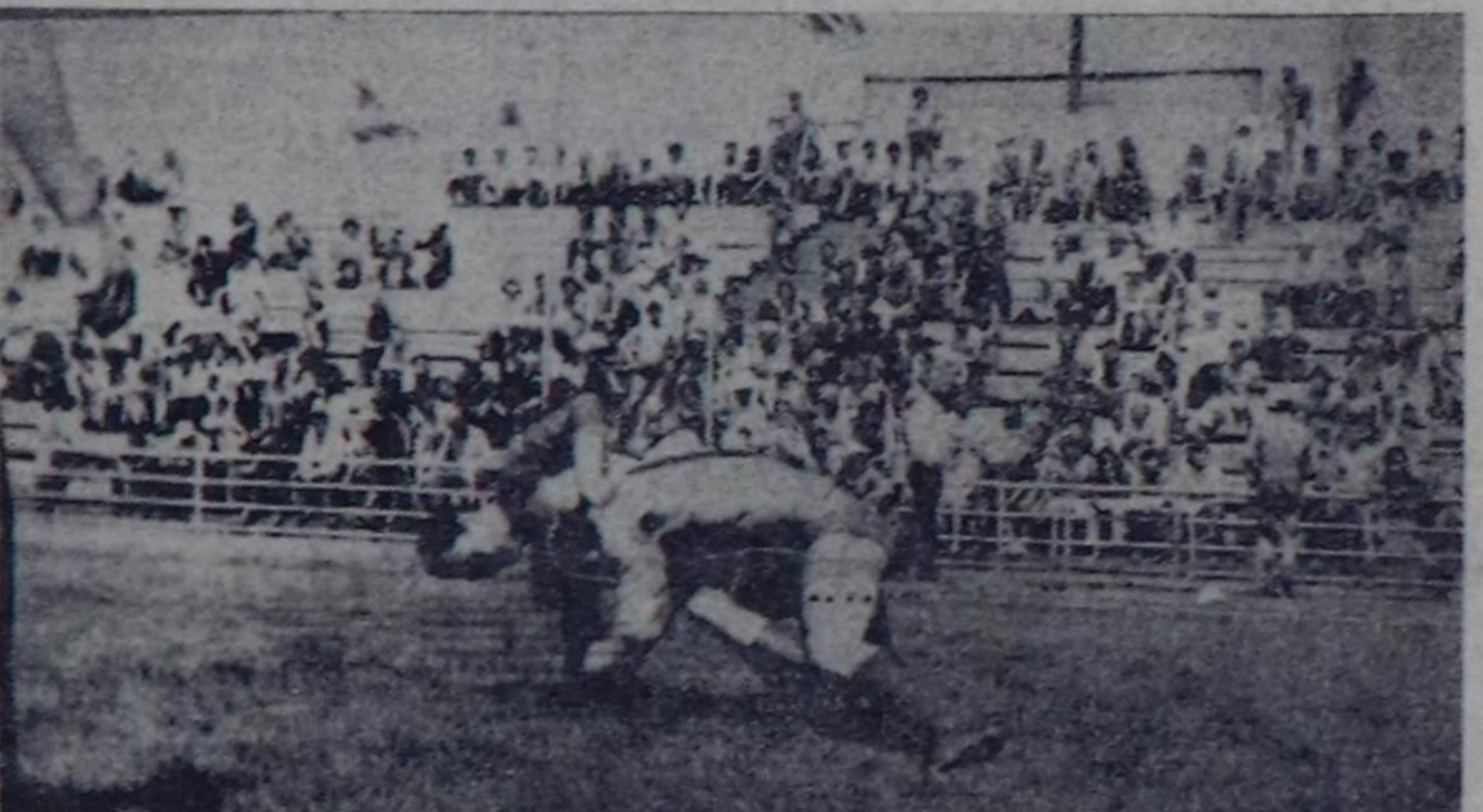
● Россия Федерациязында 36,6 муң аял, 1693 егиди, 583 шипер басын, 171 муң баскетбол, волейбол шөлдер, 33 спорт ордуу болган өске-даа спорт тудуглары бар. Спортчуларын саны 27 миллион киши чеккен.

● 1980 чылда эртер иш. км Олимпиадага белекелди бир чадам болза ССРЭ-ниң Улустарынның IV шыкын спартакиада болган. аша 12 республиканың 31 миллион киши кирешкен. Маргылаалар чөрү турар үеде дегелге чегелги ССРЭ-ниң спорт мастерларын норманын чөрүб ажыг киши күсеткен. Дыка хей республина, бүгү-Эвилел рекордтарын экинчи.

● Уруглар ортузуна күш-культураны болгаш спортту сайырадырычы бистин чүртүгүсү улуг кичээлгенин салын турар. Ажыкчыл халкыларын хожуевенерин, футболдустерин болган өскерлерин-даа маргылаалар чамдык эртин турар.

● Школачыларын XV Бүгү-Эвилел спартакиадазын түнел маргылаады бо чылдын октябрь 10-да Убакстанынң найысмады Ташкентте эртер. Спортун 21 хевиринге маргылаалар болуру.

● Москвада, Киевте, Галланде, Ленинградта Олимпиада-80-нун спорт объектилерин тудуу шактын-биле чөрү турар. Оларын чамдыктын тудуу доозулган.

БАШТАЙГЫ БАЗЫМНАР

Күш-культураны болгаш спортту бугулура бүртүгүн, албан черлеринге күш-ажылдын бугулура белир, аарып-аржыры чоруктарын болдурус, ажыкчыларын болгаш алаан-лаакчыларын эки дыштанылганын таарымчалык байдаларын тургузар талаан-биле кемчелерин нарыбас кезин кылдыр илертерин хандыларын СЭКН Топ Комитетинин болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелин күш-культура болгаш спортту хөгжүдөр дугайында доктаалында айткан. Ону амыдыралга боттарлар хемчеглерин Улуг-Хемде «Улуг-Хаа» совхозтун дирекциязы, партия комитети ап турар.

Бирги эдечте материалдык баазаны экижигеринче кичээлгейин салган. Хайыракан суурда спорт залын дерининге, дериг-хереседер садарына беш муң рубльди чарыгаан. Уш муң рубль өртегит хуриш хевизин, хоккей ойнаарда келдер хептерин, келдер шойларын болган өске-даа херетиг түдүлерин салын алган, ону ажыглап турар.

Спорттун иям-бүрү секцияларын Хайыракан, Арыг-Бажы, Иян-Тал, Кок-Чыраа суурларда орнанастан. Инда ниятиин-биле ийи чүс хере кижиги кирип, спортче бантайгы базымнарын кылган, мергежин бегини турарлар. Мажидин хоккей, хостуг хуриш секциялары ажылын муруну чымдардан идеяжидин, хей аныктарын хаара туткан. Хайыраканда хостуг хуриш секциязы эки ажылдан турар.

Хайыракан суурда спорт залында дыштаныр хүн сайымда-да маргылаа азы он хуу-

Тыва хуриш спорттун национал хевирлеринин Сибирь болгаш Иркутск Чөөп чүк улустарынның спартакиадазынын программасында кинирген. Зона маргылаазынча чемпион болган мегелерге РСФСР-ниң спорт мастери деп хундулуг атты тыпсып турар. Бистин республиканың атты тыва хуриштин он ажыг мегезин чедип алган. Чүгүле бо чылын бегин үш киши чемпион болган.

ЧУРУНТА: тыва хуриш маргылаазынын үезинде.

М. ТЮЛОШТУҢ ФОТОЗУ.

Тыва хуриш спорттун национал хевирлеринин Сибирь болгаш Иркутск Чөөп чүк улустарынның спартакиадазынын программасында кинирген. Зона маргылаазынча чемпион болган мегелерге РСФСР-ниң спорт мастери деп хундулуг атты тыпсып турар. Бистин республиканың атты тыва хуриштин он ажыг мегезин чедип алган. Чүгүле бо чылын бегин үш киши чемпион болган.

Чурунта: тыва хуриш маргылаазынын үезинде. М. Тюлоштуң фотозу.

Сөөлү үеде Тыва АССР-ниң ча аалар спортчулары республиканың дашкаар маргылааларга киришкен, чамдык чедип ичинериле болгулаан. Ол чыныш эртен чылын Кызылга эртен улустар аразынык маргылаазынча багыт үезинде киргүскен.

Тываның шилдик командалык кижигинү Марина Мельникова «Трудовые резервы» эми тура спорт нигителениң Топ Чөвүленинң бири чери даш Ки-

Тыва хуриш спорттун национал хевирлеринин Сибирь болгаш Иркутск Чөөп чүк улустарынның спартакиадазынын программасында кинирген. Зона маргылаазынча чемпион болган мегелерге РСФСР-ниң спорт мастери деп хундулуг атты тыпсып турар. Бистин республиканың атты тыва хуриштин он ажыг мегезин чедип алган. Чүгүле бо чылын бегин үш киши чемпион болган.

Чурунта: тыва хуриш маргылаазынын үезинде. М. Тюлоштуң фотозу.

Тыва хуриш спорттун национал хевирлеринин Сибирь болгаш Иркутск Чөөп чүк улустарынның спартакиадазынын программасында кинирген. Зона маргылаазынча чемпион болган мегелерге РСФСР-ниң спорт мастери деп хундулуг атты тыпсып турар. Бистин республиканың атты тыва хуриштин он ажыг мегезин чедип алган. Чүгүле бо чылын бегин үш киши чемпион болган.

Чурунта: тыва хуриш маргылаазынын үезинде. М. Тюлоштуң фотозу.

Тыва хуриш спорттун национал хевирлеринин Сибирь болгаш Иркутск Чөөп чүк улустарынның спартакиадазынын программасында кинирген. Зона маргылаазынча чемпион болган мегелерге РСФСР-ниң спорт мастери деп хундулуг атты тыпсып турар. Бистин республиканың атты тыва хуриштин он ажыг мегезин чедип алган. Чүгүле бо чылын бегин үш киши чемпион болган.

Сөөлү үеде Тыва АССР-ниң ча аалар спортчулары республиканың дашкаар маргылааларга киришкен, чамдык чедип ичинериле болгулаан. Ол чыныш эртен чылын Кызылга эртен улустар аразынык маргылаазынча багыт үезинде киргүскен.

Тываның шилдик командалык кижигинү Марина Мельникова «Трудовые резервы» эми тура спорт нигителениң Топ Чөвүленинң бири чери даш Ки-

РЕДАКЦИЈАНЫҢ АДРЕЗИ: ИНДЕКС 667000

Тыва АССР-ниң Министрлер-Чөвүлелинң Иом үдүрер чер, дограффа болган ном садымның талаан-биле өргөлөгөн географалар (Кызыл, Шетликиң болган Краснечко кудумчузу, бажы № 1), редакторуну оралачыларын 2-35-24, 2-31-75, харымсалгалды секретарына 2-23-35, секретариатта 2-23-35, артыгы амыдыралык калдыкына 2-37-13, пропалада калдыкына 2-31-75, културту калдыкына 2-23-54, соода ажыл-агый калдыкына 2-21-47, үлет чур калдыкына 2-22-64, чыга калдыкына 2-41-27, информация база совет тургузуу калдыкына 2-20-60, корреспондтарын 2-27-41, бугалтарын 2-12-45, созуу келбей барганда 2-32-75 телефоне долээр.

Тираж 17531. Чыгы № 2659. СОЛУН НЕДЕЛЯДА 6 КАТАП УНЕР